



Haarlems Dagblad

Oprechte Haerlemse Courant 1656

DONDERDAG 20 september 2007

Cultuur en Media

KUNSTREDACTIE@HAARLEMSDAGBLAD.NL

Zandvoorts kunstenaarsduo maakt nieuwe stadspoort voor Delft

De afslag Liefdesbrief

DOOR CEES VAN HOORE

HAARLEM - Om de filerijders het grauwe beton van het viaduct bij de Ikea-afslag naar Delft te doen vergeten, heeft het Zandvoortse kunstenaarsduo Berkman en Janssens een in het oog springende stadspoort gecreëerd. Vandaag wordt hun kunstwerk officieel ten doop gehouden.

Meteen vallen de grote dierenfiguren op nabij het viaduct, recht tegenover het drukbezochte Ikea. Een pauw, een eland, een vos en andere wezens uit het dierenrijk paraderen op de middenberm, zich niets aantekkend van de voortrazende auto's en het vrachtverkeer. Mooi om te zien, al moet je er als chauffeur natuurlijk niet te lang met je blik aan blijven hangen. De dieren geven je de illusie dat het in die natuur naast de snelweg heerlijk leven is. „Ze verwijzen naar een tapijtsenserie uit het Musée de Cluny in Parijs, een serie die 'De Dame met de Eenhoorn' heet”, zegt Eline Janssens. „Wij zijn geboeid door de manier waarop je een beeld of een voorstelling leest, wat de mythische lading met je doet. Uit dat tapijt putten wij voor onze kunstwerken in de openbare ruimte. Het is nu al lange tijd onze inspiratiebron. Maar bij Delft hoort vanzelfsprekend ook Vermeer.”

„Zijn schilderijen dragen een geheim in zich. Er is een concrete voorstelling, je ziet bij 'De Liefdesbrief' precies wat er gebeurt, maar echt duiden kun je het niet helemaal. Dat blijft boeien. We hebben elementen uit zijn werk, waarin je zo sterk de illusie van ruimte ervaart, overgenomen. Het rood van Vermeer komt terug in de pilaren onder het viaduct. En de specifieke zwart-witte tegeltjes die je zo vaak op zijn schilderijen ziet, vind je op het trottoir daaronder. Als je aan Delft denkt, denk je meteen aan Delfts Blauw, maar dat hebben we met opzet niet gebruikt, omdat we dat zo koud vinden. Nee, het gloeiende rood van Vermeer, dat bevalt ons.”

De twee dames zijn gespecialiseerd in grote projecten. Achter het Centraal Station hebben zij met een meterslange wand een sprookjesachtige sfeer weten te scheppen, onder het motto: er moet nodig wat romantiek worden gebracht in deze betonnen wereld. Waar de treinreiziger normaal vooral wegluchtende frietbakjes ziet of schimmen van kleumende junks, is nu een prachtige wand ontstaan, die je even uit de naargeestige sfeer haalt. Talloze mensen fietsen heden ten dage door tunnels die zij hebben gedecoreerd, onder meer in Utrecht, Amsterdam en Gorinchem.

Nog niet zo lang geleden hebben zij in opdracht van Prorail en Groenservice Zuid-Holland het



Berkman en Janssens op de A13.

kunstwerk 'Hortus Conclusus' voltooid. Het bevindt zich onder de A12, ter hoogte van Bleiswijk. Ook hier zijn weer beeldengroepen met dieren te zien, samen met duizenden gezeefdrukte wandtegels met vogels en bloemen erop uit het natuurgebied 'De Rottmeren'. En er is een bewerkt hekwerk van 38 meter lang en 1,70 m hoog.

'Hortus conclusus' is Latijn voor besloten tuin. De hekwerken verhinderen de toegang tot die tuin met dieren, maar niet op een agressieve wijze. Het is alsof we de paradijsstun in kijken, dat oord waaruit we zijn verbannen, ooit. De beeldtaal die Berkman en Janssens gebruiken spreekt een groot publiek aan. Wat zij hebben te zeggen, ziet er luchtig uit. Maar wie wat langer kijkt,

ziet allerlei onvermoede dwarsverbanden en allusies naar vroegere tijden. Hun werk doet je even opademen in deze voortrazende wereld

„We kijken als we aan een project beginnen eerst altijd goed naar de omgeving. Wat is specifiek voor die omgeving, wat zit er voor geschiedenis vast aan die plek? Dat zijn de vragen die we onszelf stellen en we verweven dan die elementen met onze eigen visie. Maar altijd met het beeld van dat tapijt met die dame en de eenhoorn in gedachten. Dat is zo mysterieus, daarmee kunnen we nog jaren vooruit.”

Berkman en Janssens noemen hun kunstwerken beeldverhalen in de ruimte. De samenhang tussen omgeving en kunstwerk is niet meteen zichtbaar. Je moet

goed kijken voor je die connectie ontdekt, het werk veroveren. En dan ineens denk je bij het zien van die tegeltjes: verdomd ja, dat zijn de vloeren van Vermeer, dat is het beeld van die Hollandse reinheid, op zo'n zelfde vloer staat het melkmeisje met liefde en aandacht de melk uit te schenken.

Onder het viaduct aan de Kleine Haarsekade in Gorinchem hebben Berkman en Janssens een kunstwerk gemaakt met keramische tegeltableaus en beschilderde pilaren. Dit in het kader van de aanleg van de Betuweroute. Ook hier zijn weer allerlei elementen uit de lokale geschiedenis verwerkt. Je hoeft bepaald geen zwerver te zijn om even lekker onder dat viaduct te willen zitten.

